

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru No. 38625/05

Yılmaz ZEYBEK / TÜRKİYE

Başkan

Guido Raimondi,

Yargıçlar

Işıl Karakaş,

Nebojša Vučinić,

Helen Keller,

Paul Lemmens,

Egidius Kūris,

Robert Spano

ve İkinci Bölüm Yazı İşleri Müdürü Stanley Naismith'in katılımıyla, 18 Kasım 2014 tarihinde, Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2015. Bu gayriresmi çeviri, Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Mahkemesi (İkinci Bölüm) heyeti, yukarıda belirtilen 16 Eylül 2005 tarihli başvuruyu dikkate alarak gerçekleştirdiği müzakerelerin ardından aşağıdaki kararı vermiştir:

OLAY

1. Başvuran Yılmaz Zeybek, T.C. vatandaşı olup 1980 doğumludur ve Manisa'da ikamet etmektedir. Başvuran, Mahkeme nnde İzmir Barosu'na kayıtlı Avukat G. Din tarafından temsil edilmiştir.

A. Davanın Koşulları

2. Davanın kendine özgü koşulları, başvuranın ifade ettiği şekilde, aşağıdaki gibi özetlenebilir.

3. Başvuran, "Tukaş Gıda Sanayi ve Ticaret A.ř." şirketinde (bundan sonra metinde "şirket" olarak anılacaktır) işçi olarak çalışmaktaydı. Başvuran aynı zamanda, "TEK GIDA-İş" Sendikası üyesiydi.

4. şirket, 2004 yılının mart ayında diğer kırk işçi ile birlikte başvuranı da işten çıkarmıştır.

5. Başvuran, 9 Mart 2004 tarihinde, İzmir İş Mahkemesi önünde fesih bildirimine itiraz ederek, işe iade davası açmıştır.

6. Başvuranın aylık brüt maaşının 453.593.856 eski Türk lirası olduğu, 16 şubat 2005 tarihli bilirkişi raporundan anlaşılmaktadır.

7. İzmir İş Mahkemesi, 7 Mart 2005 tarihli kararıyla, başvuranın iş performansındaki bir azalma nedeniyle değil, sendikaya ye olması nedeniyle işten çıkarıldığı gerekçesiyle iş akdinin feshini iptal etmiştir. Mahkeme, 2821 sayılı Sendikalar Kanununa dayanarak, başvuranın bir sendikaya ye olması sebebiyle işten çıkarıldığı gerekçesiyle, başvurana on iki aylık maaşına eşdeğer bir tazminat ödenmesine karar vermiştir. Mahkeme ayrıca, ya başvuranın işe iadesine ya da dört aylık maaşına

eşdeğer bir tazminat ödenmesine karar vermiştir. Mahkeme ayrıca, avukat ücreti bağlamında başvurana 350 yeni Türk lirası (TRY – yaklaşık olarak 210 avro (EUR))¹ ve iş mahkemesi önünde yapılan masraf ve giderler karşılığında 97,85 TRY (yaklaşık olarak 58 EUR) ödenmesine karar vermiştir.

8. Yargıtay, 6 Haziran 2005 tarihli kararıyla, 7 Mart 2005 tarihli kararı onamıştır.

9. Başvuran, belirtilmeyen bir tarihte, İzmir İş Mahkemesi tarafından kendisine ödenmesine karar verilen meblağları tahsil etmiştir.

ŞİKÂyetLER

10. Başvuran, Sözleşme'nin 11. maddesini ileri sürerek, bir sendikaya üye olması nedeniyle işvereni tarafından işten çıkarıldığı gerekçesiyle dernek kurma hakkının ihlal edilmesinden şikâyet etmektedir. Başvuran, işten çıkarılması sebebiyle işini kaybettiğini ileri sürmektedir. Bu bağlamda, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğini iddia etmektedir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

11. Başvuran, bir sendikaya üye olması sebebiyle iş vereni tarafından işten çıkarıldığını iddia etmektedir. Başvuran, Sözleşme'nin 11. maddesini ve Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesini ileri sürmektedir. Mahkeme, başvuranın mevcut şikâyetinin sadece Sözleşme'nin 11. maddesi açısından

1. Türk lirası (TRY), 1 Ocak 2005 tarihinde eski Türk lirası (TRL) ile yer değiştirerek yürürlüğe girmiştir. 1 TRY, bir milyon TRL'ye eşdeğerdir.

incelenmesinin uygun olacağı kanısındadır. Söz konusu hükmün somut olayla ilgili kısmı aşağıdaki gibidir:

« 1. Herkes barışçıl olarak toplanma ve dernek kurma hakkına sahiptir. Bu hak, çıkarlarını korumak amacıyla başkalarıyla birlikte sendikalar kurma ve sendikalara üye olma hakkını da içerir.

(...). »

12. Mahkeme, Sözleşme'nin ruhuna ve amacına uygun olarak 1. maddede öngörüldüğü şekilde, her Sözleşmeci devletin yerel hukuki düzeni içerisinde Sözleşme'de güvence altına alınan hak ve özgürlüklerden yararlanılmasını sağlaması gerektiğini hatırlatmaktadır. Mahkeme'nin kendi denetimini ikincillik ilkesine riayet çerçevesinde icra etmesi nedeniyle, Sözleşme'nin sağladığı koruma mekanizması için, ulusal sistemlerin, yapılan ihlallerin telafi edilmesini kendileri sağlamaları esastır (diğer birçoğu arasında *Z ve diğerleri/Birleşik Krallık* [BD], No. 29392/95, § 103, AİHM 2001-V, A. ve diğerleri/Birleşik Krallık [BD], No. 3455/05, § 174, AİHM 2009 ve *Ciorap/Moldova* (No. 2), No. 7481/06, § 22, 20 Temmuz 2010).

13. Mahkeme ayrıca, Sözleşme'nin 34. maddesi bağlamında, bir başvuranının "mağdur" sıfatının ortadan kalkması için, kural olarak başvuran lehine verilen bir karar veya hakkında alınan bir tedbirin yeterli olmadığını, bunun yanında ulusal makamların açıkça veya en azından öz olarak ihlali kabul etmeleri ve daha sonra da telafi etmeleri gerektiğini hatırlatmaktadır (diğerleri arasında bk., *Dalban/Romanya* [BD], No. 28114/95, § 44, AİHM 1999VI, daha önce anılan *Z ve diğerleri*, § 109, *Scordino/İtalya* (No. 1) [BD], No. 36813/97, § 180, AİHM 2006V, *Kaya ve Seyhan/Türkiye*, No. 30946/04, § 21, 15 Eylül 2009 ve *Miroslaw Garlicki/Polonya*, No. 36921/07, § 130, 14 Haziran 2011). Ayrıca bir başvuranın "mağdur" olarak nitelendirilip nitelendirilemeyeceği, Mahkeme önünde şikayetçi olduğu durum için ulusal mahkemeler tarafından ödenmesine karar verilen tazminatın miktarına göre de değişebilir (örneğin

bk., *Gäfgen/Almanya* [BD], No. 22978/05, §§ 115, 116 ve 118, AİHM 2010 ve *O’Keeffe/İrlanda* [BD], No. 35810/09, § 115, AİHM 2014 (karar özetleri)).

14. Dolayısıyla, Mahkeme, bir yandan, Sözleşme ile korunan bir hakkın ihlalinin, yetkili makamlar tarafından en azından öz olarak tanınıp tanınmadığını, diğer yandan, söz konusu ihlalin telafi edilme yolunun uygun ve yeterli görülüp görülemeyeceğini incelemekle görevlidir (Musci/İtalya, [BD], No. 64699/01, § 85, AİHM 2006-V ve daha önce anılan *Scordino*, §§ 214-215).

15. Somut olayda Mahkeme, ilk koşulun yani ulusal makamlar tarafından ihlalin tespit edilmesi koşulu hakkında tartışmaya yer olmadığını tespit etmektedir. Gerçekten de, İzmir İş Mahkemesi 7 Mart 2005 tarihli kararında, başvuranın bir sendikaya üye olması sebebiyle işten çıkarıldığını kabul etmiştir.

16. Sonuç olarak Mahkeme, ulusal mahkemelerin böylelikle Sözleşme’nin 11. maddesi tarafından korunan hakkın ihlal edildiğini en azından öz olarak kabul ettikleri sonucuna varmaktadır.

17. İkinci koşul yani, ihlalin uygun ve yeterli şekilde telafi edilmesi koşulu için Mahkeme, İzmir İş Mahkemesi’nin, söz konusu kararında, başvuranın Sözleşme’nin 11. maddesi tarafından korunan hakkının ihlal edildiği tespitinin, başvuranın maruz kaldığı zararı telafi etmeye tek başına yeterli olmadığı kanaatine vardığını kaydetmektedir. Bu bağlamda yerel mahkeme, başvurana tazminat olarak on iki aylık maaşına eşdeğer bir miktar ödenmesinin yanı sıra, tekrar işe alınmaması durumunda başvurana dört aylık maaşına eşdeğer miktarda tazminat ödenmesine karar vermiştir. Ayrıca mahkeme, baktığı dava ile ilgili yargılama çerçevesinde başvurana avukatlık ücreti bağlamında 350 TRY, yaptığı masraf ve giderler bağlamında 97,85 TRY ödenmesine karar vermiştir. İzmir İş Mahkemesinin kararı, Yargıtay tarafından onanmıştır.

18. Mahkeme, dosyada yer alan unsurlar ışığında, başvurana maddi ve manevi zararları bağlamında ödenmesine karar verilen miktarların, kendi içtihatları anlamında uygun bir tazmin sağladığı kanısındadır.

19. Mahkeme, yukarıda belirtilen tespitleri dikkate aldığında, ulusal mahkemelerin vardığı sonucun -yani Sözleşme'nin 11. maddesinin ihlal edildiğinin kabul edilmesinin ve başvuranın işten çıkarılması sebebiyle tazminat ödenmesinin- Mahkeme içtihatlarında düzenlendiği şekilde bir telafi koşuluna tamamen uygun olduğu kanısındadır. Dolayısıyla başvuran, Sözleşme'nin 34. maddesi anlamında, artık Sözleşme'nin 11. maddesinin ihlal edilmesi sebebiyle "mağdur" olduğunu iddia edemeyecektir.

20. Sonuç olarak bu şikâyet, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendi anlamında Sözleşme hükümleriyle kişi yönünden (*ratione personae*) uyumsuz olup, şikâyetin Sözleşme'nin 35. maddesinin 4. fıkrası uyarınca, reddedilmesi gerekmektedir

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oybirliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

Guido Raimondi
Başkan